

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ

щодо застосування Закону №265/95
адвокатськими бюро та адвокатськими об'єднаннями

ЯКІВ ВОРОНІН

Адвокат, доктор юридичних наук,
Голова Комітету НААУ з питань
митного та податкового права

1. Щодо застосування Закону №265/95 адвокатськими бюро та адвокатськими об'єднаннями

Відповідно до абз. 1 преамбули Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 06.07.1995 №265/95-ВР (далі – Закон №265/95) цей Закон визначає правові засади застосування реєстраторів розрахункових операцій та програмних реєстраторів розрахункових операцій (далі – РРО/ПРРО) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг.

Отже, Закон №265/95 регулює правовідносини у сферах:

- торгівлі,
- громадського харчування,
- послуг.

Відповідно до ч. 1 ст. 1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокатська діяльність – незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правничої допомоги клієнту.

Згідно зі статтею 1312 Конституції України адвокатура діє для надання професійної правничої допомоги в Україні.

Закон №265/95 не містить визначення поняття «сфери торгівлі, громадського харчування та послуг», так само як і Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 №5076-VI не передбачає, що адвокатська діяльність належить до вказаних сфер.

Підкреслюю, що терміни, використані в Законі №265/95 (товар (послуга), покупець, продавець, ціна), за суттю та формою не відповідають термінології, яка застосовується у спеціальному законі, яким є Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (правнича допомога, клієнт, адвокат, гонорар).

Аналізуючи Закон №265/95, можна зробити висновок, що він розповсюджує свою дію на суб'єктів, відмінних від адвокатських бюро та об'єднань. Суб'єктами, які здійснюють діяльність у сферах торгівлі, громадського харчування та послуг, є виконавці, продавці та споживачі. Правовідносини між цими сторонами регулюються Законом України «Про захист прав споживачів».

На підтвердження вказаного свідчить п. 15 ст. 3 Закону №265/95, відповідно до якого суб'єкти господарювання, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та/або в безготівковій формі (із застосуванням електронних платіжних засобів, платіжних чеків, жетонів тощо), **при продажу товарів (наданні послуг) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, зобов'язані: надавати в паперовій та/або електронній формі покупцю товарів (послуг) за його вимогою чек, накладну або інший розрахунковий документ, що засвідчує передання права власності на них від продавця до покупця з метою виконання вимог Закону України «Про захист прав споживачів».** Порушення цього правила тягне за собою відповідальність, передбачену зазначеним Законом, але не може бути підставою для застосування до порушника адміністративних чи фінансових санкцій, передбачених законодавством з питань оподаткування.

Відповідно до преамбули Закону України «Про захист прав споживачів» від 12 травня 1991 року №1023-XII (далі – Закон про захист прав споживачів) цей Закон регулює відносини між споживачами товарів, робіт і послуг та виробниками і продавцями товарів, виконавцями робіт і надавачами послуг різних форм власності, встановлює права споживачів, а також визначає механізм їх захисту та основи реалізації державної політики у сфері захисту прав споживачів.

На підставі наведеного вище можна дійти висновку, що Закон №265/95 встановлює засади застосування РРО/ПРРО при продажі товарів (наданні послуг) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг і стосується продажу товарів (послуг) у зазначених сферах споживачам, на яких розповсюджується дія Закону про захист прав споживачів.

До відносин, що виникли між адвокатським бюро або об'єднанням та клієнтом,

не застосовуються положення Закону про захист прав споживачів (аналогічного висновку дійшов Верховний Суд у своїй постанові від 24.11.2021 у справі №191/2617/19), а отже, до них не можуть бути застосовані і положення Закону №265/95.

Разом з тим, враховуючи, що за порушення вимог Закону №265/95 до платника податків податкові органи можуть застосовувати фінансові санкції, з метою запобігання їх застосування, рекомендую адвокатським бюро або об'єднанням до початку проведення розрахункових операцій звернутися до податкового органу для отримання індивідуальної податкової консультації, аргументуючи свій запит посиленням на те, що Закон №265/95 не розповсюджує свою дію на адвокатські бюро та об'єднання. Якщо надана податковим органом індивідуальна податкова консультація буде суперечити нормам або змісту відповідного податку чи збору, її можна оскаржити до суду як правовий акт індивідуальної дії.

2. Випадки, коли за Законом №265/95 РРО/ПРРО не застосовується

2.1. Відповідно до п. 14 ст. 9 Закону №265/95, реєстратори розрахункових операцій та/або програмні реєстратори розрахункових операцій, та розрахункові книжки не застосовуються при здійсненні розрахунків за послуги у разі проведення таких розрахунків виключно за допомогою банківських систем дистанційного обслуговування та/або сервісів переказу коштів.

2.2. Окрім цього, якщо оплата гонорару здійснюється шляхом переказу на банківський рахунок (IBAN) адвокатського бюро або об'єднання, така оплата не є розрахунковою операцією та не вимагає застосування РРО/ПРРО.

3. У статті [«Особливості готівкових розрахунків чи потрібні РРО адвокатам?»](#) ви можете дізнатися про необхідність використання РРО/ПРРО адвокатами, як самозайнятими особами.

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ